

**ÚSTAV PAMÄTI NÁRODA
PODATEĽŇA**

Došlo: - 5 AUG. 2008 /070059

Číslo: DR/2006/00312

Prílohy:

Vybavuje:

DR/2006/00312

14C/278/2005 -57-
1205230356

**ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Okresný súd Bratislava II v právnej veci navrhovateľa: Ing. Ladislav Szalay, Nábr. L. Svobodu 18, Bratislava, zast.: JUDr. Ján Čarnogurský, advokát, Dostojevského rad 1, Bratislava, proti odporcom: 1) Ústav pamäti národa, Nám. SNP 28, Bratislava, 2) Slovenská republika – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Pribinova ul. 2, Bratislava, o určenie právneho vzťahu, takto

rozhodol:

Súd **určuje**, že navrhovateľ je neoprávnene evidovaný v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti ako jej agent.

Odporca v 1. rade je **povinný** zverejniť výrok tohto rozsudku na svojej internetovej stránke a v registračnom protokole pri mene navrhovateľa uviesť poznámku o súdnom rozhodnutí a to všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Odporca v 1. rade je **povinný** zaplatiť navrhovateľovi trovy konania a trovy právneho zastúpenia tak ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení tohto rozsudku a to v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Voči odporcovi v 2. rade súd návrh navrhovateľa **zamietá**.

Odôvodnenie

Navrhovateľ sa svojím návrhom domáhal, aby súd určil, že je neoprávnene evidovaný v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti ako jej agent a zároveň uloženia povinnosti odporcovi v 1. rade zverejniť výrok tohto rozsudku na svojej internetovej stránke a v registračnom protokole pri mene navrhovateľa uviesť poznámku o súdnom rozhodnutí ako aj náhrady trov konania.

Vo svojom návrhu uviedol, že z evidencie spolupracovníkov ŠtB, ktorú mu poskytol Ústav pamäti národa sa dozvedel, že od 29.10.1975 bol vedený ako kandidát tajnej spolupráce a od 30.3.1976 ako agent. Keďže si od gymnaziálnych čias vedie denník, má k uvedeným dátumom presné záznamy.

Dva dni pred prvým dátumom, teda 27.10.1975, ho navštívil pracovník bezpečnosti a chcel vidieť doklady o nákupe materiálu na stavbu jeho chaty na Ahoji. Odvtedy ho nik z bezpečnosti nekontaktoval, netušil, že sa stal kandidátom tajnej spolupráce.

Potom ho 28.1.1976 doporučeným listom s návratkou predvolali na pasové oddelenie. Kládli mu vtedy najrozličnejšie otázky - jeho činnosť v r. 1968/69, vtedajšia činnosť redakcie Roháča. Na 2. marca ho rovnakým spôsobom predvolali na Februárku. Ďalší termín mu určili na 23.3.1976 o 8.30. Tvárili sa prívetivo a ponúkli mu spoluprácu. Dali mu tlačivo, ktoré mal vyplniť a stať sa tak „tajným spolupracovníkom“. To tlačivo pred nimi roztrhol. Na ďalšie stretnutie (pozvali ho telefonicky) neprišiel. O dva týždne opäť dostal doporučené predvolanie na Februárku. Predložili mu opäť tlačivo o spolupráci. Opäť odmietol, aj podpis, aj informácie.

Na stretnutia chodil z donútenia a nijakú informáciu nikdy nepodal.

Po celý čas „normalizácie“ až do pádu komunizmu platil pre neho zákaz pracovať v tlači, rozhlase, televízii, nesmel byť zamestnaný v rezorte školstva, ani v rezorte kultúry. Nútene pracoval v učtárni a jeho mesačný príjem nesmel byť vyšší ako 3.000 korún brutto. Jeho uvedenie v zozname spolupracovníkov bývalej ŠtB a jeho uverejnenie na internetovej stránke odporcom v 1. rade poškodzuje jeho občiansku česť, dobrú povesť a ľudskú dôstojnosť. Došlo k verejnej urážke jeho osoby. Jeho uvedenie v zoznamoch je neoprávnené. Má naliehavý právny záujem, aby tento nepravdivý údaj bol opravený.

Navrhovateľ sa vo svojej výpovedi v plnom rozsahu pridržal písomne podaného návrhu od slova do slova. Vo svojej výpovedi ešte uviedol, že vydal knižnú publikáciu ohľadom ekonomickej situácie Slovenského štátu. Táto kniha bola publikovaná u nás. Túto knihu dal svojmu kamarátovi, ktorý žije v New Yorku, aby ju tam dal do knižnice. Následne na to dostal listy od Slovákov, ktorí žijú v Amerike, že si ho vylustrovali na internete ako spolupracovníka ŠtB, a že prečo nepísal aj o tom, ako udával svojich známych a príbuzných. Navrhol, aby jeho návrhu bolo vyhovené.

Právny zástupca navrhovateľa navrhol návrhu v plnom rozsahu vyhovieť a uplatnil si náhradu trov konania.

Odporca v 1. rade navrhol návrh navrhovateľa ako nedôvodný zamietnuť.

Odporca v 2. rade namietol svoju pasívnu legitímáciu a navrhol návrh navrhovateľa zamietnuť.

Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, listinnými dôkazmi, výsluchom svedkov a zistil nasledovný skutkový stav;

Ministerstvo vnútra viedlo spis č. 17911 pod krycím menom SALTO.

Správu o získaní k spolupráci zo dňa 25.3.1976 podpísal mjr. Jozef Pačeňa, mjr. Vasil Dupej a náčelník 2. odporu.

Navrhovateľ dňa 23.3.1976 podpísal čestné prehlásenie o zachovaní v tajnosti všetkých okolností, ktoré sa dozvedel počas rozhovoru s orgánmi Ministerstva vnútra.

Memorandom zo dňa 10.3.1976 na osobu Ing. Ladislava Szalaya, krycie meno „SALTO“ spracoval mjr. Vasil Dupej.

V dôvodovej správe zo dňa 18.7.1985 bolo uvedené, že pohovory prevedené v TS za účelom zlepšenia spolupráce nevedli k zlepšeniu výslednosti a sám TS sa vyjadroval, že stretávanie s nami mu je príťažou. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhujem ďalšiu spoluprácu s TS „SALTO“ č. zv. 17911 ukončiť, zväzok archivovať a zložky korešpondencie, vlastnoručných správ a finančnú časť - skartovať.

List na č. l. 53 zaslaný navrhovateľovi z Ameriky len odzrkadľuje negatívny ohlas na zverejnení jeho mena na internete ako spolupracovníka ŠtB.

Podľa Smernice pre prácu s tajnými spolupracovníkmi československej kontrarozvedky v čl. 49 tejto smernice je uvedené, že vždy platí zásada, že kandidát sa rozhoduje na základe vlastného uváženia a rozhodnutie v čl. 59 tejto smernice je uvedené, že ak súhlasí kandidát so spoluprácou, podpisuje spravidla písomný záväzok k spolupráci. Písomný záväzok spíše sám voľnou formou. Písomný záväzok sa nevzťahuje v prípadoch, keď by jeho podpis mohol ohroziť dobrý vzťah kandidáta k spolupráci s kontrarozvedkou.

Navrhovateľ ako Gabriel Viktor napísal knihu Legenda rokov meruôsmych.

Svedok Viliam Danko vo svojej výpovedi uviedol, že pracoval ako príslušník 12. správy Federálneho MV. Čo sa týka správy, nevie k nej zaujať stanovisko, pretože na tom oddelení pracoval len veľmi krátko. Vlastne, že je v tej správe uvedený, robilo sa to v rámci získavania skúsenosti v práci so starším kolegom. Navrhovateľ je pre neho cudzí človek.

Svedok Mgr. Radimír Marko vo svojej výpovedi uviedol, že si nespomína, žeby niekedy videl navrhovateľa. Čo sa týka uloženia zväzku TS Salto, zrejme dostal do vienka nejaký ten zväzok a takým spôsobom ho ukončil. Za tie 3 roky ani v predchádzajúcom období neprišiel do styku s tým pánom (navrhovateľ).

Svedok JUDr. Anton Faťol vo svojej výpovedi čestne prehlásil, že z prítomných v pojednávacej miestnosti nepozná nikoho. Je odtiaľ 31 rokov preč. Nepamätá si, kto spracoval to memorandum, nevie o tom. Vôbec si nepamätá meno Viliam Danko, s takým sa nikdy nestretol v súčasnosti ~~s výňatím~~.

Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že ani jeden zo svedkov, ktorý pôsobil ako príslušníci ŠtB nepoznal navrhovateľa, „dokonca ani ten, ktorý mal o navrhovateľovi písať memorandum.

Navrhovateľ nikdy nepodpísal spoluprácu s ŠtB a dokonca nedal ani ústny súhlas so spoluprácou, z čoho v konečnom dôsledku vyplýva aj jeho postavenie v spoločnosti – v tých časoch pracovné zaradenie.

Keby bol spolupracovníkom ŠtB, zrejme by bol požíval aj nejaké spoločenské zvýhodnenie, pracovné zaradenie, atď.

Bol šéfredaktor časopisu Roháč, písal vtedy dosť ostré články a pod jeho vedením vyšlo mimoriadne vydanie Roháča.

Z dôvodovej správy, ktorú dňa 18.7.1985 napísal náčelník XII. SZNB bolo zistené, že navrhovateľ už pri získaní o spoluprácu odmietol podpísať sľub o spolupráci. Už nasledujúce obdobie ukázalo, že v skutočnosti nemal záujem a nechcel spolupracovať s orgánmi ŠtB. Vyhovárať sa na nedostatok času, na náhodilosť stretnutí so záujmovými osobami a na stretnutia sa často krát bez ospravedlnenia nedostavil. Poznatky, ktoré podal k osobám uvádzaným v cielei verbovky boli iba v ich prospech. TS ich hodnotil ako ľudí, pričom správy postrádali štb. hodnotu.

Aj z tejto správy jednoznačne vyplýva, že navrhovateľ nepracoval ako agent ŠtB - nedonášal informácie o druhých ľuďoch negatívneho charakteru.

V zmysle § 7/1, 2 zák. 553/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov Ústav pamäti národa (ďalej len ústav) je verejnoprávna ustanovizeň. Ústav je právnická osoba.

V zmysle § 26/3 zák. 553/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov Ústav nie je povinný overovať, či údaje obsiahnuté v dokumente a údaje získané do informačného systému dokumentov zo zostavených evidenčných pomôcok uvedených v odseku 2 sú presné alebo pravdivé.

V zmysle § 27/1 zák. 553/2002 Z. z. veta prvá v znení neskorších predpisov, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo obrany SR, Ministerstvo spravodlivosti SR a Slovenská informačná služba odovzdávajú ústavu doklady o činnosti bezpečnostných zložiek, ktoré majú vo vlastníctve, držbe alebo správe do 6 mesiacov od účinnosti tohto zákona.

Tento zákon nadobudol účinnosť 28.9.2002.

Súd mal preto za to, vzhľadom k vyššie uvedeným citovaným zákonným ustanoveniam, že odporca v 2. rade nemá v konaní pasívnu legitímáciu, a preto návrh voči nemu zamietol.

Vzhľadom k vykonanému dokazovaniu mal súd za to, že informácie, ktoré sú zverejnené na internetových stránkach odporcom v 1. rade nezodpovedajú skutočnosti, nie sú pravdivé, a preto predstavujú neoprávnený zásah do osobnostných práv navrhovateľa.

Súd preto vzhľadom k vykonanému dokazovaniu návrhu navrhovateľa vyhovel.

Keďže navrhovateľ bol v konaní úspešný, zaviazal súd odporcu v 1. rade na náhradu trov konania v zmysle § 142/1 O. s. p. úspešnému navrhovateľovi, ktoré pozostávajú zo zaplateného súdneho poplatku za návrh v sume 2.000,-Sk. Keďže

právny zástupca navrhovateľa si trovy v lehote 3 dní od vyhlásenia rozsudku nevyčísli, súd preto navrhovateľovi tieto trovy nepriznal.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia na tunajšom súde, písomne, v 2 vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O. s. p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie proti uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

V Bratislave dňa 30.6.2008.

JUDr. Jana Štepančíková
sudkyňa

Za správnosť vyhotovenia:
J. Gossányiová

Opravné uznesenie

Okresný súd Bratislava II v právnej veci navrhovateľa: Ing. Ladislav Szalay, Nábr. L. Svobodu 18, Bratislava, zast.: JUDr. Ján Čarnogurský, advokát, Dostojevského rad 1, Bratislava proti odporcom: 1) Ústav pamäti národa, Nám. SNP 28, Bratislava, 2) Slovenská republika-Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Pribinova ul. 2, Bratislava, o určenie právneho vzťahu, takto

rozhodol:

Súd **opravuje** tretí odsek výrokovej časti rozsudku Okresného súdu Bratislava II, zo dňa 30.06. 2008, číslo konania 14C/278/2005-57 a to tak, že správne má znieť:

Odporca v 1. rade je **povinný** zaplatiť navrhovateľovi trovy konania v sume 2.000,- Sk v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

V citovanom rozsudku súd nesprávne uviedol v treťom odseku výrokovej časti, že: „Odporca v 1. rade je povinný zaplatiť navrhovateľovi trovy konania a trovy právneho zastúpenia tak, ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení tohto rozsudku a to v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku”.

Podľa § 164 Obč. súd. por. súd kedykoľvek aj bez návrhu opraví v rozsudku chyby v písaní a počítaní, ako aj iné zrejme nesprávnosti. O oprave vydá opravné uznesenie, ktoré doručí účastníkom. Pritom môže odložiť vykonateľnosť rozsudku na čas, kým opravné uznesenie nenadobudne právoplatnosť.

Súd podľa citovaného zákonného ustanovenia aj bez návrhu opravil tretí odsek výrokovej časti predmetného rozsudku tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu je možné podať odvolanie, v lehote 15 dní od doručenia, podaním na tunajšom súde. O prípadnom odvolaní bude rozhodovať zákonný sudca (§ 374 ods. 3 O.s.p.).

V Bratislave dňa 19.8.2008.

Za správnosť vyhotovenia:
J. Gossányiová

JUDr. René Milták
vyšší súdny úradník

OKRESNÝ SÚD BRATISLAVA II	
BRATISLAVA, Drieňová 5	
Došlo: 11-06-2010	hod. min.
_____	PRÍLOH
_____	RUBRIK

8Co 228/2008 - 88

ÚSTAV PAMÄTI NÁRODA	
PC	
Došlo: 28 JUN 2010	003111
Číslo: DR/2006/00312	
Prílohy:	Vybavené:

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Gažovičovej a členiek senátu JUDr. Jany Vlčkovej a JUDr. Moniky Holicej v právnej veci navrhovateľa: **Ing. Ladislav Szalay, bytom Nábr. E. Svobodu 18, Bratislava, zastúpeného JUDr. Jánom Čarnogurským, advokátom, so sídlom Tvarožkova 5, Bratislava, proti odporcovi v 1. rade: Ústav pamäti národa, so sídlom Námestie Slobody 6, Bratislava, v 2. rade: Slovenská republika – Ministerstvo vnútra SR, so sídlom Pribinova ul. 2, Bratislava, o určenie právneho vzťahu, na odvolanie navrhovateľa a odporcu v 1. rade proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 30. júna 2008 č.k. 14C 278/2005-57 v spojení s opravným uznesením zo dňa 19. augusta 2008 č.k. 14C 278/2005-62, takto**

rozhodo:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením zo dňa 19.8.2008 č.k. 14C 278/2008-62 **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľovi a odporcovi v 2. rade náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa určil, že navrhovateľ je neoprávnene evidovaný v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti ako jej agent, uložil odporcovi v 1. rade zverejniť výrok tohto rozsudku na svojej internetovej stránke a v registračnom protokole pri mene navrhovateľa uviesť poznámku o súdnom konaní a zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania a návrh voči odporcovi v 2. rade zamietol. Vychádzal z výsledkov vykonaného dokazovania, ktorými mal preukázané, že navrhovateľ nikdy nepodpísal spoluprácu s ŠtB a dokonca nedal ani ústny súhlas so spoluprácou a ani jeden z vypočutých svedkov, ktorí pôsobili ako príslušníci ŠtB, navrhovateľa nepoznal, dokonca ani

ten, ktorý mal o navrhovateľovi spísať memorandum. Konštatoval, že keby bol navrhovateľ spolupracovníkom ŠtB, zrejme by požíval aj nejaké spoločenské zvýhodnenie, pracovné zaradenie. S prihliadnutím na dôvodovú správu, ktorú dňa 18.7.1985 napísal náčelník XII. S ZNB uzavrel, že navrhovateľ nepracoval ako agent ŠtB a nedonášal o druhých ľuďoch informácie negatívneho charakteru. S poukazom na § 7 ods. 1,2 § 26 ods. 3 a § 27 ods. 1 zákona č. 553/2002 Z.z. dospel k záveru, že odporca v 2. rade nemá pasívnu legitimáciu. Vzhľadom na svoje skutkové závery, že informácie zverejnené na internetových stránkach odporcu v 1. rade nezodpovedajú skutočnosti, nie sú pravdivé, dospel k právnenému záveru, že tým došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv navrhovateľa. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnému navrhovateľovi priznal náhradu trov konania pozostávajúcich zo zaplateného súdneho poplatku za návrh v sume 2.000,- Sk, keďže jeho právny zástupca si trovy v lehote 3 dní od vyhlásenia rozsudku nevyčíslił.

Proti tomuto rozsudku - čo do jeho zamietajúcej časti a výroku o náhrade trov konania, podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ domáhajúc sa jeho zmeny tak, aby bolo určené voči obom odporcom, že je neoprávnené evidovaný v registračných protokoloch bývalej ŠtB ako jej agent a aby bola obom odporcom uložená povinnosť nahradiť mu trovy právneho zastúpenia v prvostupňovom konaní vo výške 15.382,- Sk dôvodiac vadami konania podľa § 205 ods. 2 písm. d), f) Os.p., keďže jeho neoprávnenú registráciu ako agenta bývalej ŠtB, zavinili príslušníci bývalej ŠtB, ktorí podliehali Federálnemu ministerstvu vnútra ČSSR, pričom odporca v 2. rade je právnym nástupcom FMV, a preto je daná aj jeho zodpovednosť. Vytýkal súdu prvého stupňa, že jeho právneho zástupcu na pojednávaní, na ktorom vyhlásil rozsudok, nevyzval na vyčíslenie trov konania a jeho právny zástupca tak neurobil, keďže ide o trovy konania, ktoré vyplývajú z vyhlášky č. 655/2004 Z.z. a nazdával sa, že tak nie je potrebné urobiť.

Proti vyhovujúcej časti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie odporca v 1. rade domáhajúc sa jeho zmeny tak, aby bol návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietnutý dôvodiac tým, že súd prvého stupňa nevykonal všetky navrhnuté dôkazy potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza i z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietal, že súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil dôkazy vyplývajúce z predložených zachovaných archívnych dokumentov a svedeckých výpovedí, najmä nevykonal navrhovanú konfrontáciu výpovedí svedkov mjr. Vasila Dupeja a Viliama Danka. Poukazoval na to, že navrhovateľ nepreukázal neoprávnenosť existencie, keď potvrdil, že sa s príslušníkmi ŠtB stretával, nepreukázal, že nepodal 18 správ a že sa na stretnutiach musel zúčastňovať na základe písomného predvolania podľa § 19 zákona č. 40/1974 Zb. o ZNB. Keďže realizácia stretávania sa a získavania informácií príslušníkmi nemohla byť bez toho, aby ich zdroj bol evidovaný na základe smerníc, ďalšie dokazovanie nepreukázalo porušenie týchto smerníc a svedok Dupej potvrdil, že smernice nikdy neporušil. Namietal, že súd prvého stupňa nesprávne posúdil úlohu agenta v rozpore so svedeckou výpoveďou svedka JUDr. Antona Fařola. Dôvodil tým, že nie je v spore vecne pasívne legitimovaný a nespôsobil žiadny neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti navrhovateľa, pretože postupoval v súlade so zákonom o pamäti národa a bol oprávnený uverejňovať písomnosti osobnej povahy, aj bez súhlasu navrhovateľa, nemá postavenie štátneho orgánu a nemohli na neho prejsť právomoci a nie je ani právnym nástupcom bývalej ŠtB, ale plní len svoju povinnosť uloženú mu podľa § 19 zákona o pamäti národa.

Odporca v 2. rade vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa a odporcu v 1. rade zotrval na nedostatku svojej pasívnej legitímácie a žiadal vo vzťahu k nemu napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť.

Odporca v 1. rade k odvolaniu navrhovateľa uviedol, že sa s ním stotožňuje v tom, že právnym nástupcom FMV je odporca v 2. rade a tiež zotrval na svojom odvolaní.

Navrhovateľ vo svojom vyjadrení k odvolaniu odporcu v 1. rade zotrval na svojich doterajších ústnych prednesoch aj písomných podaniach a žiadal ho v tejto napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť.

Odvolací súd preskúmal vec v celom rozsahu a v medziach dôvodov odvolania, ktorými je viazaný (§ 212 ods. 1 O.s.p.), vrátane konania ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p.), a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa voči zamietajúcemu výroku napadnutého rozsudku a ani odvolaniu odporcu v 1. rade voči vyhovujúcemu výroku napadnutého rozsudku nie je možné vyhovieť.

Súd prvého stupňa vykonal v rozsahu dôkazných návrhov účastníkov konania v prejednávanej veci náležité dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností dôležitých pre posúdenie dôvodnosti návrhu navrhovateľa a na posúdenie opodstatnenosti tvrdení odporcov, z hľadiska skutočností, ktoré uvádzali na svoju obranu (§ 120 ods. 1,4 O.s.p.). Zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania v súlade s § 132 O.s.p. dospel k správny skutkový záverom, že navrhovateľ bol neoprávnenne evidovaný vo zväzkoch bývalej ŠtB ako jej tajný spolupracovník - agent a na ich základe následne vyvodil i správny právny záver, že odporca v 1. rade zodpovedá za neoprávnený zásah do osobnostných práv navrhovateľa, keď odporcovi v 2. rade nesvedčí pasívna legitímácia, pričom svoje dôvody vedúce k vyhovaniu návrhu voči odporcovi v 1. rade a zamietnutiu návrhu voči odporcovi v 2. rade, aj dostatočne v primeranom rozsahu v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodnil. Obsah odvolania navrhovateľa a ani odporcu v 1. rade nie je spôsobilý spochybniť správnosť záverov napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa z hľadiska odvolacích dôvodov v nich uvedených, pričom ani v odvolacom konaní neboli zistené také nové rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu alebo by spochybňovali správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie. V odvolacom konaní tiež nevyšlo najavo, že by konanie, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia, trpelo takou vadou, ktorá by mala za následok vecnú nesprávnosť rozhodnutia (§ 212 ods. 3 O.s.p.).

Podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Základné hodnoty ľudskej osobnosti sú ľudská dôstojnosť a osobná česť. Práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti a osobnej cti sú zaručené ústavou a ich ochrana občianskym zákonníkom.

Ľudská dôstojnosť je kategória, ktorá charakterizuje človeka ako ľudskú bytosť, patrí každému bez výnimky a rozdielu. Právo na ochranu ľudskej dôstojnosti zabezpečuje každému človeku život pri rešpektovaní určitej všeobecne uznávanej hranice slušnosti, pri rešpektovaní svojbytnosti každej ľudskej bytosti. Každý má rovnaké právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti a na rovnakú ochranu pred jej ponižovaním.

Na druhej strane česť je výrazom určitej úcty, uznania, ocenenia, vážnosti fyzickej osoby, ktorú požíva pre svoje správanie, konanie a postoje u ostatných členov spoločnosti a ktorá ovplyvňuje jej postavenie a uplatnenie v spoločnosti.

Pre vznik zodpovednosti za neoprávnený zásah je potrebná existencia protiprávneho zásahu objektívne spôsobilého vyvolať ujmu spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby v priamej príčinnej súvislosti s ktorou došlo k neoprávnenému zásahu. Všetky podmienky musia byť splnené súčasne, aby vznikol právny vzťah, obsahom ktorého je právo fyzickej osoby domáhať sa ochrany a povinnosť subjektu zásahu súdom uloženú povinnosť znášať. Zásah musí byť spôsobilý narušiť integritu fyzickej osoby, znížiť hodnotu jej osobnosti, privodiť jej ujmu na cti, dôstojnosti a spoločenskej vážnosti. Ide o objektívnu zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie pôvodcu neoprávneného zásahu, jeho úmysel či konanie v dobrej viere, a preto nie je rozhodujúce, či konal pôvodca zásahu úmyselne či len nedbalo určité tvrdenia preberal a ďalej rozširoval - spoliehajúc sa na ich pravdivosť, ako aj bez ohľadu na to, či si bol vedomý neoprávnenosti zásahu. Následky neoprávneného zásahu preto nemôžu byť vylúčené dôkazom tzv. ospravedliteľného omylu.

Neoprávnený zásah do osobnosti možno vyvolať uverejnením nepravdivých údajov dotýkajúcich sa dobrého mena, cti, vážnosti, dôstojnosti osoby, uverejnením síce pravdivých skutkových tvrdení, ktoré však majú osočujúcu povahu, a teda pôsobia difamačne, vyvolávajú znevažujúci dojem, alebo v neposlednom rade aj uverejnením hodnotiacich úsudkov (kritiky) pokiaľ sú neoprávnené, teda vybočujúce z hraníc vecnosti, konkrétosti a primeranosti čo do obsahu a formy, čím sa míňajú svojho účelu. K neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby môže dôjsť ústne, písomne alebo aj iným aktívnym konaním, pričom nie je vylúčené zásah privodiť aj pasívnym správaním pôvodcu zásahu.

Neoprávneným zásahom je zásah do osobnosti fyzickej osoby, ktorý je v rozpore s objektívnym právom, t.j. s právnym poriadkom. Niektoré zásahy, hoci sa aj zdanlivo javia ako odporujúce objektívnemu právu, napriek tomu nemožno posudzovať ako neoprávnené, pokiaľ existujú okolnosti vylučujúce ich protiprávnosť, ktoré porušenie resp. ohrozenie osobnosti fyzickej osoby ospravedlňujú; okolnosti, ktoré majú takéto právne následky sú obsiahnuté priamo v právnych normách alebo ich z nich možno nepriamo dovodiť. O neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby teda nejde v tom prípade ak je jeho možnosť predpokladaná zákonom, pokiaľ ním nie sú prekročené zákonom stanovené medze; v týchto prípadoch totiž nad individuálnymi záujmami jednotlivca, do osobnosti ktorého je zasiahnuté, prevláda závažnejší, významnejší verejný záujem.

O neoprávnený zásah nejde v prípadoch, ak je zásah dovolený zákonom. Ide najmä o zákonné (úradné) licencie, resp. prípady, keď k zásahu dochádza v rámci výkonu iných práv ustanovených zákonom alebo keď iný subjekt plnil právnu povinnosť, ktorú mu zákon ukladá, a to za predpokladu, že sa tak stalo primeraným spôsobom, smerujúcim k dosiahnutiu sledovaného legitímneho cieľa a spôsobom, ktorý nie je v hrubom rozpore s takými

oprávnenými záujmami fyzickej osoby, na ktorých je treba s ohľadom na zabezpečenie základnej úcty k jej dôstojnosti bezpodmienečne trvať; táto zákonná licencia však nie je daná tam, kde sa konajúca osoba dopustila excesu, teda vybočenia z medzí zákonných požiadaviek kladených pre výkon subjektívnych práv či plnenie si povinností.

Vecná legitímácia vyjadruje stav vyplývajúci z hmotného práva, ktorý v konečnom dôsledku vedie k úspechu alebo neúspechu v konaní. Vecná legitímácia vyjadruje postavenie účastníka konania v hmotnoprávnom vzťahu. Nositeľom vecnej legitímácie v spore je ten, kto je zúčastnený na právnom vzťahu (práve), o ktorý v konaní ide. Odporca je pasívne vecne legitímovaný vtedy, keď má povinnosť, ktorej splnenia sa navrhovateľ na ňom domáha alebo ktorá má byť určená, a to ku dňu vyhlásenia rozsudku. Súd môže návrhu vyhovieť len vtedy, ak navrhovateľ žaluje osobu, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, ak sa v konaní táto skutočnosť nepreukáže, súd žalobu zamietne so záverom o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie.

Odporca v 1. rade ako verejnoprávna inštitúcia zriadená zákonom č. 553/2002 Z.z. o pamäti národa, plní úlohy zverené jej štátom, a to okrem iného i zverejňovať údaje o vykonávateľoch prenasledovania a ich činnosti (§ 8 ods. 1 písm. c/) na základe prepisu evidenčných záznamov zachovaných alebo rekonštruovaných protokolov zväzkov a ďalších evidenčných pomôcok ŠtB z rokov 1939 až 1989 a zoznamov personálnych spisov (§ 19).

V danom prípade (keď predmetom konania je okrem určenia, že navrhovateľ je neoprávnené evidovaný v materiáloch bývalej ŠtB aj uloženie povinnosti zverejnenia tejto neoprávnenej evidencie) malo dôjsť k zásahu do osobnostných práv navrhovateľa zverejnením údajov o jeho osobe práve odporcom v 1. rade, ktorému tak svedčí ako pôvodcovi zásahu, pasívna vecná legitímácia.

Odporca v 2. rade nie je pasívne vecne legitímovaný, nakoľko nie je účastníkom hmotnoprávneho vzťahu s navrhovateľom pre absenciu jeho zásahu spočívajúceho v určitom konaní či správaní sa vo vzťahu k osobe navrhovateľa, nakoľko nezverejnil údaje týkajúce sa osoby navrhovateľa, tieto údaje ani neodrží, nespravuje, neeviduje a ani nesprístupňuje, a preto nemôže byť ani pôvodcom zásahu do osobnostných práv navrhovateľa, hoci by aj bolo dôvodné tvrdenie navrhovateľa, že je právnym nástupcom bývalého Federálneho ministerstva vnútra ČSSR, ktoré riadilo ŠtB (§ 18 ods. 3 zákona č. 133/1970 Zb.). Správne preto súd prvého stupňa vychádzajúc zo širších súvislostí vyplývajúcich z § 27 ods. 1 zákona o pamäti národa, návrh voči odporcovi v 2. rade, pre nedostatok jeho pasívnej legitímácie, zamietol.

Pokiaľ je účelom zákona o pamäti národa, v rámci úloh zverených ústavu, zverejňovať aj údaje o vykonávateľoch prenasledovania osôb prostredníctvom tajných represívnych zložiek totalitného štátu a ich činnosti (§ 8 ods. 1 písm. c/), potom nie je možné vychádzať z toho, že jeho účelom je zverejňovať i údaje o osobách, ktoré boli už touto represiou fakticky postihnuté tým, že sa bez svojho súhlasu a vedomia v takýchto evidenciách, i keď s ŠtB nespolupracovali, ocitli. Pokiaľ teda zverejnený údaj (hoci aj v rámci plnenia zákonom uloženej povinnosti) o spolupráci osoby s bývalou ŠtB je nepravdivý, nemôže smerovať k naplneniu legitímneho cieľa stanoveného účelom zákona o pamäti národa vyjadrenom v jeho preambule a úlohách ústavu, a preto ani nemôže byť daná zákonná licencia na také zverejnenie údajov, pri ktorom dôjde k vybočeniu z medzí účelu zákona, a keďže je takéto konanie v hrubom rozpore s oprávnenými záujmami fyzickej osoby na ústavne

garantovanej ochrane jej osobnostných práv, je nepochybne spôsobilé dotknúť sa osobnej cti a vážnosti postihnutej osoby, a nemôže ju ospravedlniť ani žiaden vyšší, závažnejší záujem.

Pokiaľ aj odporca v 1. rade nie je povinný overovať presnosť a pravdivosť evidovaných údajov (§ 26 ods. 3), nezabavuje ho to zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti v dôsledku excesu z plnenia jemu zverených úloh uverejnením neoprávnenej evidencie osoby v materiáloch ŠtB, keďže táto zodpovednosť je založená na objektívnom princípe, a nemožno sa jej zbaviť ani tým, že konal v ospravedlniteľnom omyle alebo v dobrej viere. Iný (zužujúci) výklad vylučujúci protiprávnosť konania odporcu v 1. rade za stavu, keď zodpovednosť iného orgánu štátu neprichádza do úvahy, by znamenal odmietnutie spravodlivosti (*denegatio iustitiae*) a tým aj popretie zmyslu a účelu zákona o pamäti národa, ktorý sa jeho prijatím sledoval, vyvolaním ďalšej krivdy na právach dotknutej osoby.

Navrhovateľ sa v konaní domáhal určenia, že je neoprávnenne evidovaný v registračných protokoloch Štátnej bezpečnosti ako jej agent a uloženia povinnosti zverejnenia tohto výroku na internetovej stránke odporcu v 1. rade a uvedenia poznámky o súdnom rozhodnutí v registračnom protokole pri jeho mene.

S ohľadom na takéto vymedzenie predmetu konania bolo potrebné skutkovo ustáliť, či bol navrhovateľ skutočne dôvodne evidovaný v materiáloch bývalej ŠtB ako jej tajný spolupracovník v kategórii agenta. Z tohto hľadiska je významné nie zistenie akejkoľvek evidencie navrhovateľa v materiáloch bývalej ŠtB, ale overenie toho, či išlo o evidenciu **oprávnenú**. Totiž vzhľadom na povahu konšpiratívneho utajenia vlastnej spolupráce s ŠtB možno pripustiť, že samotná evidencia konkrétnej fyzickej osoby v materiáloch bývalej ŠtB ešte nemusela znamenať, že takáto osoba skutočne aj s touto represívnou zložkou spolupracovala. So zreteľom na uvedené, bolo v posudzovanej veci potrebné predovšetkým ustáliť, či bol navrhovateľ oprávnenne evidovaný ako tajný spolupracovník ŠtB v kategórii agenta vo zväzkoch ŠtB, a teda či k jeho zaevidovaniu došlo v súlade s vtedy platnými internými predpismi, a to konkrétne smernicou zo dňa 10.2.1972 pre prácu s tajnými spolupracovníkmi československej kontrarozviedky. Pre posúdenie oprávnenosti evidencie bolo rozhodujúce zistenie, či navrhovateľ bol vedome získaný k spolupráci v smernici stanoveným spôsobom, či udržiaval s pracovníkmi kontrarozviedky konšpiratívne styky, plnil stanovené úlohy, podával poznatky a informácie (čl. 3 smernice), resp. či plnil úlohy agenta (čl.7 smernice) a či sa ku spolupráci k ŠtB kvalifikovane zaviazal v zmysle čl. 59 smernice s prihliadnutím na všetky konkrétne okolnosti, za ktorých došlo k jeho získaniu ku spolupráci aj z hľadiska rešpektovania čl. 49 smernice.

Skutkový záver súdu prvého stupňa, že navrhovateľ nepracoval ako agent ŠtB a nedonášal informácie o druhých ľuďoch negatívneho charakteru, má oporu vo výsledkoch vykonaného dokazovania, keď pre oprávnenosť evidencie navrhovateľa ako agenta v materiáloch bývalej ŠtB neboli splnené všetky stanovené predpoklady smernice, ktorá v čl. 49 stanovuje, že kandidát na tajnú spoluprácu sa rozhoduje na základe vlastného uváženia a rozhodnutia, na základe dobrovoľnosti a získavanie pre spoluprácu vyžadovalo podľa čl. 59 súhlas kandidáta na spoluprácu vyjadrený ním podpísaným písomným záväzkom k spolupráci, spísaný ním voľnou formou; písomný záväzok sa nevyžadoval v prípadoch, ak by jeho podpis mohol ohroziť dobrý vzťah kandidáta k spolupráci s kontrarozviedkou. Záväzkom k spolupráci totiž spolupracujúca osoba preberala na seba aj povinnosti podľa čl. 3, resp. záväzok k plneniu úloh agenta podľa čl. 7,8 smernice.

Podľa písomného záznamu k získaniu k spolupráci vyhotoveného dňa 25.3.1976 na základe predchádzajúceho uskutočneného stretnutia dňa 23.3.1976, ktorý však nebol autentický ale až dodatočne vypracovaný, navrhovateľ mal vyjadriť ochotu stretávať sa a informovať o zaujímavých osobách ústne, bez toho, aby to písomne potvrdil. Uvedené nasvedčuje tomu, že k písomnému záväzku navrhovateľa na spoluprácu nedošlo, čím nebola splnená podmienka viazacieho aktu k získaniu k spolupráci, keď ani dobrý vzťah navrhovateľa k spolupráci, pre ktorý by sa písomný záväzok nevyžadoval, nebol v konaní spoľahlivo zistený, keď z dôvodovej správy k uloženiu zväzku zo dňa 18.7.1985 vyplynulo, že už pri získaní navrhovateľ odmietal podpísať sľub k spolupráci, že v skutočnosti nemal záujem a nechcel spolupracovať s orgánmi ŠtB, keď na stretnutia sa často krát bez ospravedlnenia nedostavil a poznatky, ktoré podal, boli iba v prospech záujmových osôb, a preto jeho zväzok bol uložený do archívu z dôvodu „odmietania spolupráce“. Uvedené zistenia nasvedčujú skutkovému záveru, že navrhovateľ s takýmto postojom nemohol mať dobrý vzťah k spolupráci s kontrarozviedkou a ani byť vedome získaný k tajnej spolupráci, pre absenciu predchádzajúceho vlastného uváženia a dobrovoľného rozhodnutia. Zo zistenia, že „odmietal podpísať sľub k spolupráci“ možno dovodiť, že tento nebol písomne vyhotovený z dôvodu odmietnutia a nie ohrozenia jeho dobrého vzťahu k spolupráci. Z výpovede navrhovateľa bolo preukázané, že sám iniciatívne nekontaktoval príslušné orgány a ani sám aktívne žiadne správy nepodával a tie, o ktorých na základe stretnutí bol aj vyhotovený písomný záznam, boli v prospech záujmových osôb, čo nenasvedčuje predpokladanej „kvalifikovanej tajnej spolupráci“ navrhovateľa s bývalou ŠtB tak, ako to predpokladal č. 3, 7 a čl. 68 a nasl. smernice. Ani prípadná odporcom v 1. rade navrhovaná konfrontácia svedkov Viliama Danka a mjr. Vasila Dupeja, ktorí boli pri viazacom akte navrhovateľa prítomní, by vzhľadom na odstup času, pre ktorý si uvedení svedkovia nič konkrétne nepamätali, nevedla k iným skutkovým záverom ohľadne okolností za ktorých došlo k prevedeniu viazania, a nemohla by vyvrátiť ani absenciu písomného záväzku navrhovateľa k spolupráci či hodnoverne potvrdiť ohrozenie dobrého vzťahu navrhovateľa k spolupráci.

Pokiaľ teda odporca v 1. rade zverejnil meno a ostatné údaje o osobe navrhovateľa v evidencii osôb, ktoré spolupracovali s bývalou ŠtB, keď bolo v konaní ustálené, že navrhovateľ nespĺňal predpoklady takejto evidencie a ani vedome nespolupracoval s tajnou službou, prekročil takýmto svojím konaním rámec zákonnej licencie z hľadiska rozsahu a obsahu sledovaného účelu zákona o pamäti národa, a preto odvolací súd zhodne so záverom súdu prvého stupňa uzavrel, že konanie odporcu v 1. rade bolo objektívne spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv navrhovateľa a narušiť tak jeho integritu, privodiť mu ujmu na jeho cti, dôstojnosti a spoločenskej vážnosti, negatívne ovplyvniť jeho spoločenské hodnotenie, spochybniť a znevážiť jeho ďalšie postavenie v spoločnosti a ohroziť jeho ďalšie uplatnenie.

Správne rozhodol súd prvého stupňa aj o návrhu navrhovateľa podaného v zmysle § 151 ods.1 O.s.p. na náhradu trov konania podľa § 142 ods. 1 vety prvej O.s.p., podľa ktorého úspešnému navrhovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania voči neúspešnému odporcovi v 1. rade. Nakoľko navrhovateľ si v súlade s § 151 ods. 1 O.s.p. trovy konania nevyčísľil v lehote do troch pracovných dní od vyhlásenia rozsudku, súd prvého stupňa správne postupoval podľa § 151 ods. 2 O.s.p. a priznal navrhovateľovi len náhradu tých trov konania, ktoré vyplývajú zo spisu, teda tých, ktoré mu vznikli zaplatením súdneho poplatku za návrh vo výške 2.000,-Sk, keď pre absenciu riadneho a včasného vyčíslenia trov konania, nemohol sám ex offio priznať navrhovateľovi aj náhradu trov jeho právneho zastúpenia.

So zreteľom na vyššie uvedené skutočnosti neuznal preto odvolací súd opodstatnenosť dôvodov, na ktoré poukazovali navrhovateľ a odporca v 1. rade vo svojom odvolaní, a pokiaľ teda súd prvého stupňa návrhu navrhovateľa voči odporcovi v 1. rade vyhovel a voči odporcovi v 2. rade v celom rozsahu zamietol, rozhodol vecne správne, a preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa, potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods.1 O.s.p. v spojení s § 142 ods.1 O.s.p. podľa ktorého úspešnému navrhovateľovi a odporcovi v 2. rade vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ktoré im však odvolací súd nepriznal pre absenciu návrhu na rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy odvolacieho konania podľa § 151 ods.1 O.s.p..

P o u ě n í e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave, dňa 25. mája 2010

JUDr. Janka GAŽOVIČOVÁ
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Zita Lukovičová

